

KASIM 2024 | Aylık

DÜNYADAN

Araştırma Gündemi

Eğitim

Araştırmaları

Öğretmen Adaylarının Araştırma Tabanlı Etkili Geri Bildirim Bilgisini Geliştirmek

Mesleki Gelişim Programı Sürecinde Çevrim İçi Koçluk ile Kariyerinin Başındaki Öğretmenlerin Öz Düzenleme ve Hedef Takibinin Desteklenmesi

Teoriyi Pratikte Buluşturmak: Partner Okul Programı ve Öğretmen Eğitimindeki Teori-Uygulama Ayrımını Aşmak

Bireysel, İş Birlikçi veya Kolektif? Yeni Mezun Öğretmenlerin Oryantasyon Uygulamalarındaki Deneyimleri

Toplum

Araştırmaları

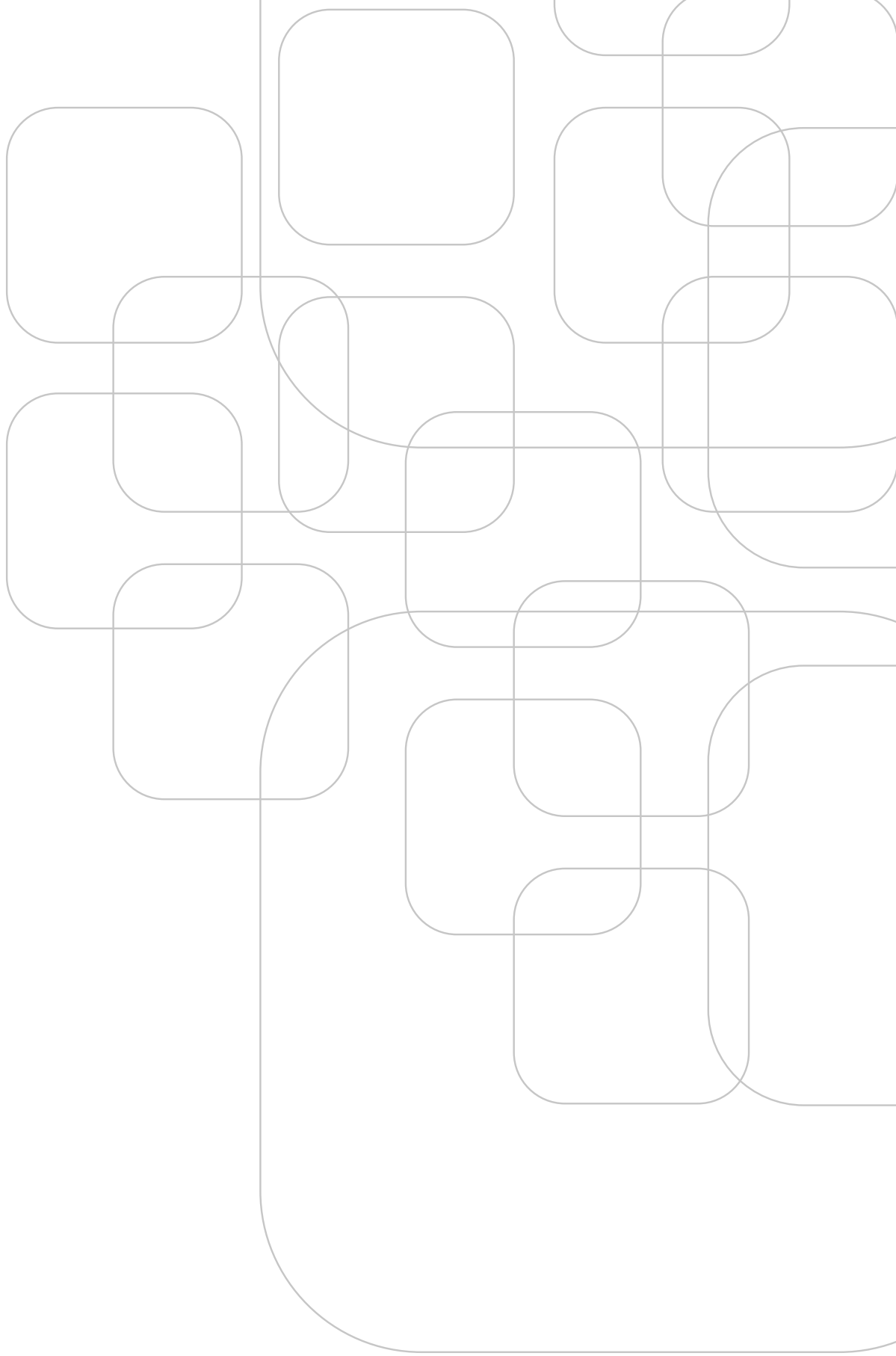
Sosyal Medya Uyumu Zayıflatıyor Mu? Eleştirel Bir İnceleme

Şiddeti Azaltma Programlarında Seyirci Etkisinin Yeniden Düşünülmesi

Dijital (Yanlış) Bilgi Çağında Politik Psikoloji: Haber İnancı ve Paylaşım Modeli

Evlilik Suç Oranlarını Azaltır Mı?

Genel Yayın Yönetmeni

Sefer Soydar

Editör

Amine Ertürk

Hazırlayanlar

Fatma Betül Karalı

Nursen Tekgöz

Grafik Tasarım

Brand Factory

Yayın Türü

Bülten

Yönetim Yeri

Burhaniye Mah. Hacı Reşit Paşa Sok. No:18

Üsküdar/İstanbul

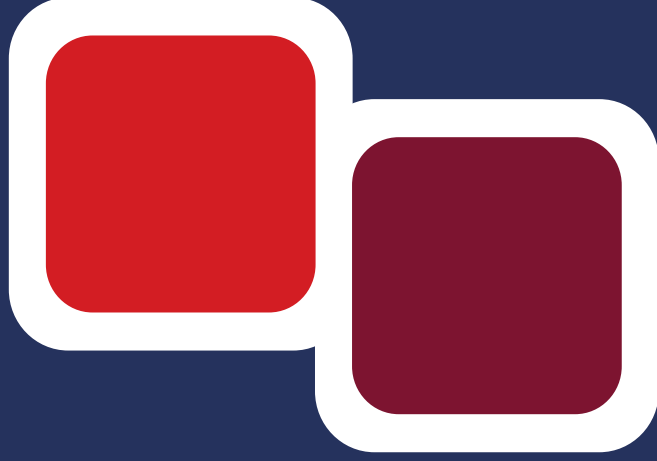
İletişim

0216 422 00 22

www.enstitososyal.org

info@enstitososyal.org

Dünyadan Araştırma Gündemi, eğitim ve toplum bilimleri alanlarında akademik seçki sunan ücretsiz bir yayındır.

■ ■ Kasım 2024 | Aylık

DÜNYADAN

Araştırma Gündemi

EĞİTİM

ARAŞTIRMALARI

EUROPEAN JOURNAL OF TEACHER EDUCATION

European Journal of Teacher Education (EJTE), öğretmen eğitimi alanında uluslararası düzeyde saygın ve köklü bir akademik dergidir. Avrupa Öğretmen Eğitimi Derneğinin (*Association for Teacher Education in Europe-ATEE*) resmî yayını olan dergi, 1982 yılından bu yana yayımlanmakta ve öğretmen eğitiminin teorik, pratik ve politik boyutlarını ele alan yüksek kaliteli araştırmalara yer vermektedir. Routledge tarafından yayımlanan EJTE, hem basılı hem de çevrim içi formatlarda erişilebilir olup, özellikle öğretmen yetiştirme süreçlerindeki yenilikçi yaklaşımlar ve disiplinler arası çalışmalarını teşvik etmektedir. EJTE, eğitim araştırmacıları, politika yapıcılar ve uygulayıcılar için önemli bir kaynak olup, küresel ölçekte bilgi alışverişi ve akademik iş birliğini desteklemeyi amaçlamaktadır.

1

ÖĞRETMEN ADAYLARININ ARAŞTIRMA TABANLI ETKİLİ GERİ BİLDİRİM BİLGİSİNİ GELİŞTİRMEK

FOSTERING STUDENT TEACHERS' RESEARCH-BASED
KNOWLEDGE OF EFFECTIVE FEEDBACK

Geri bildirim, bireylerin öğrenme süreçlerini desteklemedeki güçlü etkisi uzun zamandır bilinmektedir. Ancak, öğretmenlerin bu potansiyeli etkili bir şekilde kullanmaları çoğunlukla mümkün olmamaktadır. Araştırmalar, öğretmenlerin genellikle geri bildirim verirken yüzeysel bir yaklaşım sergilediğini, geri bildirimlerin büyük ölçüde belirsiz ve yapıcı olmayan nitelikte olduğunu ortaya koymaktadır. Bu eksiklikler, etkili geri bildirim modellerinin öğretmen eğitimi süreçlerine entegre edilmesinin gerekliliğini gündeme getirmektedir. Çalışma, bu ihtiyaca binaen geri bildirim teorilerini ve ilkelerini öğretmen adaylarının pratik becerileriyle birleştiren bir müdahale tasarımı sunmaktadır.

AMAÇ

Bu çalışma, öğretmen adaylarının etkili geri bildirim verme becerilerini geliştirmek amacıyla tasarlanmış dört haftalık bir müdahale programını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, öğretmen adaylarının geri bildirim konusundaki bilgi düzeylerini ve uygulama yetkinliklerini artırmanın yanı sıra, eğitim araştırmalarına yönelik olumlu tutumlarını desteklemeyi hedeflemektedir.

YÖNTEM

Araştırma Tasarımı:

- Çalışmada yarı deneysel, ön test-son test kontrol grubu tasarımı kullanılmıştır. Bu tasarım, müdahalenin etkilerini ölçmek için uygun bir çerçeve sağlamaktadır.

Katılımcılar:

- Almanya'daki bir öğretmenlik yüksek lisans programına kayıtlı 141 öğrenci çalışmaya katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 24,08 olup, %78'i kadın ve %22'si erkektir.

Müdahale:

- Dört hafta süren çevrim içi bir kurs, etkili geri bildirim konusunu teorik ve pratik yönleriyle ele almıştır. Kurs, geri bildirim türleri, öğrenme hedeflerine uygunluk, geri bildirim soruları ve yapılandırılmış yazılı geri bildirim üzerine odaklanmıştır. Ayrıca kurs, öğretmen adaylarının staj süreçleriyle eş zamanlı yürütülerek teorik bilgilerin pratikle ilişkilendirilmesini sağlamıştır.

Ölçüm Araçları:

- **Etkili Geri Bildirim Bilgisi (Knowledge about Effective Feedback):** Katılımcıların geri bildirim teorisi ve ilkeleri konusundaki bilgilerini ölçmek için kullanılmıştır.

- **Etkili Geri Bildirim Sağlama Becerisi (Ability to Provide Effective Feedback):** Katılımcıların belirli senaryolara verdikleri yazılı geri bildirimler değerlendirilmiştir.
- **Tutum Anketleri:** Eğitim araştırmalarına yönelik tutumlar ölçülmüştür.

TEMEL BULGULAR

Geri Bildirim Bilgisi ve Geri Bildirim Sağlama Becerilerindeki Gelişim:

- Müdahaleye katılan öğretmen adaylarının geri bildirim konusundaki bilgi düzeylerinde anlamlı bir artış gözlenmiştir. Özellikle "geri bildirim düzeyleri" (görev, süreç ve öz düzenleme) ve "geri bildirim soruları" gibi kritik kavramlar üzerinde daha derin bir anlayış geliştirdikleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte, bazı katılımcılar, öğrenme hedeflerine yönelik geri bildirim sağlama konusunda eksiklikler göstermiştir. Bu durum, öğrenme hedeflerinin geri bildirim sürecine entegrasyonunun daha fazla vurgulanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Yazılı Geri Bildirim Kalitesindeki Artış:

- Öğretmen adaylarının yazılı geri bildirimlerinin niteliği, müdahale sonrasında önemli ölçüde iyileşmiştir. Katılımcılar, geri bildirimlerinde daha yapılandırılmış ve hedef odaklı ifadeler kullanmış; özellikle görev ve süreç düzeylerine ilişkin geri bildirimlerde belirgin bir gelişim göstermiştir. Ancak, öz düzenleme düzeyindeki geri bildirimler sınırlı kalmış ve bu alan daha fazla eğitime ihtiyaç duyulduğunu göstermiştir.

Eğitim Araştırmalarına Yönelik Tutumlar:

- Katılımcıların eğitim araştırmalarına yönelik başlangıç tutumları oldukça

olumludur. Ancak müdahale sonrası tutumlarda istatistiksel olarak anlamlı bir değişiklik gözlenmemiştir. Bunun, başlangıçta zaten yüksek olan olumlu tutum seviyesinden kaynaklandığı belirtilmiştir.

Geri Bildirime Dair Yanlış Yaklaşımların Kırılması:

- Müdahale, katılımcıların geri bildirim süreçlerindeki yaygın yanlış yaklaşımları azaltmada kısmi bir başarı sağlamıştır. Örneğin, yüzeysel övgü ve genel ifadelerin etkisiz olduğu aktarılmasına rağmen, bu tür ifadelerin geri bildirimlerde kullanılmaya devam ettiği gözlenmiştir. Bu durum, yanlış anlamaların giderilmesi için müdahalelerin daha fazla tekrarlanması ve spesifik hedeflere odaklanması gerektiğini göstermektedir.

SONUÇ

Sonuçlar, öğretmen adaylarının etkili geri bildirim sağlama konusundaki bilgi ve becerilerinin artırılmasının mümkün olduğunu göstermiştir. Ancak, bu gelişmelerin tam anlamıyla yerleşmesi için daha uzun süreli ve kapsamlı eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırma ayrıca, geri bildirim süreçlerinde öz düzenleme stratejilerine yönelik eğitimin eksikliğini ortaya koymuş ve bu alandaki bilgi boşluklarını doldurmak için pedagojik içerik bilgilerinin artırılmasını önermiştir. Öğretmen adaylarının mevcut ön yargılarının düzeltilmesi için, eğitim programlarının bu yanlış anlamaları doğrudan ele alması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca, katılımcıların araştırma bulgularını sınıf uygulamalarına entegre etmelerinin teşvik edilmesi, araştırma temelli öğretim stratejilerinin etkinliğini artıracaktır.

MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI SÜRECİNDE ÇEVİRİM İÇİ KOÇLUK İLE KARIYERİNİN BAŞINDAKİ ÖĞRETMENLERİN ÖZ DÜZENLEME VE HEDEF TAKİBİNİN DESTEKLENMESİ

SUPPORTING EARLY CAREER TEACHERS' SELF-REGULATION AND GOAL PURSUIT
THROUGH ONLINE COACHING DURING A PROFESSIONAL DEVELOPMENT PROGRAMME

Bu çalışma, mesleğinin ilk yıllarındaki öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerinde öz-düzenleme becerilerini ve hedef takibini desteklemek için verilen bir çevrim içi koçluk uygulamasını incelemektedir. Öğretmenlerin kariyerlerinin ilk yıllarında karşılaştıkları zorluklar arasında iş yükü, sınıf yönetimi, duygusal tükenmişlik ve profesyonel kimlik oluşturma gibi unsurlar yer almaktadır. Öz düzenleme ve hedef odaklı stratejiler, öğretmenlerin bu zorluklarla başa çıkmalarına yardımcı olan bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Çevrim içi koçluk, öğretmenlerin kendi belirledikleri mesleki hedeflere ulaşmalarına yardımcı olmak ve uzun vadede bu hedeflere ulaşmalarını destekleyen öz yönetim becerilerini geliştirmek amacıyla yapılandırılmıştır.

Amaç

Bu çalışmanın amacı, öz yönetim eğitimi ve sonrası çevrim içi koçluk alan öğretmenlerin mesleki hedeflerini pratikte nasıl uyguladığını, bu süreçte öz düzenleme becerilerini nasıl geliştirdiğini ve hangi faktörlerin bu süreçleri kolaylaştırıp zorlaştırdığını incelemektir.

Yöntem

Araştırma Tasarımı

- Mevcut çalışma, karma yöntem kullanılan daha geniş kapsamlı bir araştırmanın alt örneklem grubuna dayanan nitel bulgularını içermektedir. Çalışma, 5 aylık çevrim içi koçluk sürecine dayanmıştır.

Katılımcılar:

- Araştırmaya 60 erken kariyer öğretmeni katılmıştır. Katılımcılar, farklı okullarda çalışan öğretmenler olup, deneyim düzeyleri başlangıç seviyesindedir.

Veri Toplama Araçları:

Çevrim içi koçluk seans raporları:

- Öğretmenlerin hedef belirleme, bu hedeflere yönelik ilerleme ve yaşadıkları zorluklar, detaylı şekilde kayıt altına alınmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler:

- Hem öğretmenlerle hem de koçlarla yapılan görüşmeler, süreçteki etkileşimleri ve algıları anlamayı hedeflemiştir.

Analiz:

Tematik analiz:

- Koçluk süreçlerinde öğretmenlerin öz düzenleme ve hedef takibi, davranışlarını incelemek için kullanılmıştır.

Vaka analizleri:

- Farklı hedef takip modellerini anlamak için bireysel vakalar detaylı olarak analiz edilmiştir.

Temel Bulgular

Hedef Takip Profilleri:

- **Pragmatik Eylem Odaklı Öğretmenler:** Hedeflerini açıkça belirleyen ve somut adımlarla bu hedeflere ulaşan öğretmenlerdir. Bu grup, koçluktan maksimum düzeyde yararlanmışır.
- **Yansıtıcı Eylem Odaklı Öğretmenler:** Hedef belirleme sürecine daha fazla düşünsel katkıda bulunan, ancak eylem aşamasında bazen yavaş kalan öğretmenlerdir. Bu öğretmenler, süreç boyunca koçluk desteğine daha fazla ihtiyaç duymuştur.
- **Düşük Odak/Katılım Gösteren Öğretmenler:** Stres, düşük motivasyon veya yoğun iş yükü nedeniyle hedef belirleme ve uygulama süreçlerinde daha az aktif olmuşlardır. Bu gruptaki bazı öğretmenler, verilen desteğe karşı daha dirençli bir tavır göstermişlerdir. Göstergelerin aksine, çözülecek bir sorunlarının olmadığını ifade etmişlerdir.

Koçluğun Etkileri:

- Çevrim içi koçluk, öğretmenlerin mesleki hedeflerini belirlemesini ve bu hedeflere yönelik eylem planları

oluşturmasını desteklemiştir.

- Koçlar, öğretmenlere kişiselleştirilmiş destek sağlayarak öz düzenleme becerilerinin gelişimine katkıda bulunmuştur.
- Yüksek stres veya düşük motivasyon gösteren öğretmenler için koçluğun etkisi sınırlı kalmıştır.

Karşılaşılan Zorluklar:

- Çevrim içi koçluğun uygulanabilirliği, öğretmenlerin mevcut iş yükü ve zaman yönetimi becerilerine bağlı olarak değişiklik göstermiştir.

Sonuç

Çalışma, çevrim içi koçluğun, öğretmenlerin öz düzenleme ve hedef takibi becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olduğunu ortaya koymuştur. Pragmatik ve yansıtıcı hedef takip modelleri, öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde önemli katkılar sağlamış, ancak düşük odaklı öğretmenler için süreç daha az etkili olmuştur. Çevrim içi koçluk, özellikle yeni öğretmenlerin mesleki kimliklerini ve pedagojik yeterliliklerini geliştirmeleri için önemli bir araç olarak değerlendirilmektedir. Araştırma, koçluk süreçlerinin bireyselleştirilmiş bir yaklaşımla yürütülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Gelecekteki çalışmaların, bu tür programların farklı bağlamlarda nasıl uygulanabileceğini ve daha fazla sayıda öğretmen için nasıl daha etkili hâle getirilebileceğini araştırması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, düşük motivasyonlu öğretmenler için koçluk süreçlerinin nasıl optimize edilebileceği üzerine odaklanması önerilmektedir.

3 TEORİYİ PRATİKLE BULUŞTURMAK: PARTNER OKUL PROGRAMI VE ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDEKİ TEORİ-UYGULAMA AYRIMINI AŞMAK

OVERCOMING THE THEORY-PRACTICE DIVIDE IN TEACHER EDUCATION WITH THE
"PARTNER SCHOOL PROGRAMME". A CONCEPTUAL MAPPING

Bu makale, öğretmen eğitiminde uzun süredir tartışılan teori-pratik ayrımını ele almaktadır. Teori, araştırma ve öğretmen eğitimi programlarında edinilen bilgileri ifade ederken; pratik, okul ortamında öğretmenlerin günlük uygulamalarını ve gerçek hayattaki eğitim görevlerini kapsamaktadır. Bu ayrım, özellikle teori ve pratiğin öğretmen eğitiminde yeterince bütünleştirilememesi nedeniyle eleştirilmiştir. COVID-19 pandemisi, bu ayrımı daha da belirgin hâle getirerek birçok öğretmen adayının yalnızca çevrim içi stajlar ve uygulama deneyimleriyle yetinmek zorunda kalmasına yol açmıştır. Pandemi dönemi, geleneksel staj deneyimlerinin sınırlılıklarını ortaya koyarken, teori ve pratiğin birleştirilmesi gerekliliğini daha da vurgulamıştır. Bu bağlamda, Avusturya'da uygulamaya konan "Partner School Programme" (Partner Okul Programı) adlı yenilikçi bir girişim, öğretmen adaylarının hem araştırmaya dayalı hem de hizmet ve proje tabanlı öğrenme yaklaşımlarıyla okullardaki uygulamalara katılmalarını sağlayarak bu ayrımı ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Proje kapsamında okullar bir üniversite ile bir dönem ya da daha uzun sürecek bir iş birliğini kabul eder. Okul eğitim sürecini etkileyen bir sorunu belirler ve üniversiteye iletir. Programla birlikte, üniversite bu sorun alanını çözmeye yönelik akademisyen tarafından yönetilen ve aday

öğretmenlerin aktif görev aldığı bir projeye dönüştürür. Partner Okul Programı'nın 7 aşamalı süreci, şu adımlardan oluşur: bağlantı kurma aşamasında, adaylar okul topluluğu ve ortaklarla iletişim kurarak beklentileri belirler; ihtiyaç analiziyle okulun mevcut durumunu ve gereksinimlerini anlamak için veri toplar; hedef belirleme sürecinde, çözüm odaklı hedefler oluşturur; planlama aşamasında, proje tabanlı ve hizmet öğrenimi yaklaşımlarını içeren detaylı bir plan geliştirir; uygulama aşamasında, teorik bilgilerini pratik projeler ve etkinliklerle test eder; değerlendirme aşamasında, uygulamaların etkilerini analiz ederek geri bildirim alır; son olarak, paylaşım ve yansıtma aşamasında, deneyimlerini ve sonuçlarını okul topluluğuyla paylaşarak öğrenim sürecini derinleştirir. Bu süreçte bu program, teori ve pratiğin yalnızca birbirine uygulandığı değil, aynı zamanda bütünleştiği bir öğrenme modeli sunmayı amaçlamaktadır.

Amaç

Bu çalışma, Avusturya'da uygulamaya konmuş, öğretmen adaylarının mesleki gelişimini desteklemek için pratik deneyimleri teorik yansımalarla entegre eden bir model olan "Partner Okul Programı"nın etkilerini ve işleyişini incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntem

Araştırmada kavramsal haritalama yöntemi kullanılmıştır. Programın temel bileşenleri ve süreçleri sistematik bir şekilde analiz edilerek teori-pratik entegrasyonunun nasıl sağlandığı incelenmiştir. Araştırmada, "Partner Okul Programı"nın teori ve pratiği birleştirme yollarını belirlemek için üç temel metodolojik yaklaşım (Toplum Temelli Araştırma, Proje Temelli Öğrenme ve Hizmet Öğrenimi) karşılaştırılmış ve ortak noktaları ile farklılıkları analiz edilmiştir. Bu analiz, yöntemlerin nasıl entegre edildiğini ve uygulama süreçlerindeki etkililiğini açıklamaktadır.

Temel Bulgular

Partner Okul Programı, öğretmen adaylarının mesleki gelişimini destekleyen yenilikçi bir model olarak aşağıdaki kazanımları sağlamaktadır:

Topluluk Temelli Araştırma:

- Öğretmen adayları, okulların ihtiyaçlarını anlamak ve bu ihtiyaçlara yönelik çözümler geliştirmek için veri toplama, analiz ve raporlama süreçlerine aktif olarak katılmıştır. Toplum temelli araştırma yaklaşımı, adayların yalnızca pedagojik bilgilerini değil, aynı zamanda analitik düşünme ve problem çözme becerilerini de geliştirmiştir. Program, adayların eğitim süreçlerine yönelik daha eleştirel bir bakış açısı kazanmalarına ve teorik bilgiyi sahada uygulamalı olarak kullanmalarına olanak tanımıştır.

Proje Tabanlı Öğrenme:

- Proje temelli çalışmalarda, öğretmen adaylarının bireysel sorumluluk olarak çözüm üretme kapasiteleri geliştirilmiştir. Proje tabanlı öğrenme süreçlerinde adaylar yaratıcı ve yenilikçi çözümler tasarlarlarken iş birliği yapmayı öğrenmiş, bu da ekip çalışması becerilerinde belirgin bir artışa neden olmuştur. Bu yöntem, adayların öğrenme süreçlerini yapılandırmalarına ve öğrenci merkezli yaklaşımları benimsemelerine olanak tanımıştır.

Hizmet Öğrenimi:

- Hizmet öğrenimi, adayların toplumla bütünleşmesini ve toplumsal sorunlara duyarlılık geliştirmesini sağlamıştır. Bu süreçte öğretmen adayları yalnızca kendi pedagojik becerilerini geliştirmekle kalmamış, aynı zamanda sosyal sorumluluk bilinci kazanmıştır. Adaylar, toplumsal bağlamda öğrenmenin önemini kavrayarak öğrencileriyle daha güçlü bağlar kurma kapasitesi geliştirmiştir.

Teori-Pratik Entegrasyonu:

- Program, teori ve pratiği entegre ederek, adayların sınıf içi uygulamalarını teorik bilgileriyle ilişkilendirmelerine yardımcı olmuştur. Bu model, öğretmen adaylarının hem akademik hem de mesleki becerilerini güçlendirmiş ve eğitim sürecine yönelik motivasyonlarını artırmıştır.

Sonuç

Partner Okul Programı, öğretmen eğitiminde teori ve pratik arasındaki boşluğu dolduran etkili bir model olarak değerlendirilmektedir. Program, okullar ve üniversiteler arasında güçlü bir iş birliği kurarak her iki tarafın da fayda sağlamasını mümkün kılmıştır. Programın, öğretmen adaylarına hem pedagojik bilgi hem de mesleki beceriler kazandırdığı tespit edilmiştir. Özellikle, adayların toplumsal bağlamda öğrenmeyi kavrayarak topluluk temelli yaklaşımlar geliştirmesi, onların öğrencileriyle daha güçlü ilişkiler kurmasını sağlamıştır.

Araştırma ayrıca, bu programın sürdürülebilirliğini artırmak için bazı öneriler sunmaktadır. Bunlar, programın farklı bağlamlarda uygulanabilirliğini incelemek ve ölçeklendirme stratejileri geliştirmek; okullar ve üniversiteler arasındaki iş birliğini, öğretmen yetiştiren akademisyenleri mentör, koç, arabulucu gibi rollerle süreçte daha aktif kılarak derinleştirmek; adayların bireysel ihtiyaçlarına uygun daha esnek bir yapı oluşturmak; hizmet öğrenimi ve proje tabanlı yaklaşımların farklı disiplinlere entegrasyonunu sağlamak olarak sıralanmıştır.

4 BİREYSEL, İŞ BİRLİKÇİ VEYA KOLEKTİF? YENİ MEZUN ÖĞRETMENLERİN ORYANTASYON UYGULAMALARINDAKİ DENEYİMLERİ

*SOLO, COLLABORATIVE OR COLLECTIVE? NEWLY QUALIFIED TEACHERS' EXPERIENCES
OF BEING STIRRED INTO INDUCTION PRACTICES*

Bu çalışma, Norveç'teki yeni mezun birinci ve ikinci kademe okul öğretmenlerinin meslek hayatına başlarken oryantasyon sürecinde yaşadıkları deneyimleri incelemektedir. Oryantasyon süreci, öğretmenlerin mesleki becerilerini geliştirme, okul topluluğuna entegre olma ve mesleki kimliklerini şekillendirme sürecini ifade eder. Teorik çerçeve olarak uygulama mimarisi teorisi kullanılmıştır ve bu bağlamda öğretmenlerin mesleki uygulamalara nasıl katıldıkları ve bu süreçte nasıl geliştiklerini ele alınmıştır. Araştırma, bireysel, iş birlikçi ve kolektif uygulamaların, öğretmenlerin mesleki gelişimi üzerindeki etkilerini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Amaç

Çalışmanın amacı, bireysel, iş birliği odaklı ve kolektif oryantasyon uygulamalarının yeni mezun öğretmenler tarafından nasıl deneyimlendiğini ve bu süreçlerin onların mesleki öğrenme ve sosyal entegrasyon süreçlerini nasıl şekillendirdiğini ortaya koymaktır.

Yöntem

Araştırma Tasarımı

- Araştırma, Norveç'teki yeni mezun öğretmenlerin okulda işe başlama

süreçlerindeki deneyimlerini inceleyen nitel bir çalışmadır.

Katılımcılar:

- Araştırmaya, 2015-2017 arasında mezun olmuş ve bir yıllık mesleki deneyime sahip 42 yeni mezun öğretmen katılmıştır.

Veri Toplama Araçları:

- Veriler, açık uçlu ve yarı yapılandırılmış mülakatlarla toplanmıştır. Görüşmeler yaklaşık 60 dakika sürmüş, ses kaydı alınarak yazıya dökülmüştür.

Analiz:

- Veriler, Braun ve Clarke'ın Yansıtıcı Tematik Analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. NVivo yazılımı kullanılarak hem tümevarımsal hem de tümdengelimsel kodlama yapılmış; bulgular solo, iş birliği içinde ve kolektif uygulamalar olarak üç temaya ayrılmıştır.

Temel Bulgular

Bireysel Oryantasyon Uygulamaları:

- Bu gruptaki öğretmenler, sınıf planlaması ve değerlendirme gibi görevlerini genellikle yalnız yapmışlardır. Meslektaşlarla

sınırlı etkileşim ve destek eksikliği yaşamışlardır. Bu durum, öğretmenlerin yalnızlık hissetmelerine yol açmıştır. Ancak, bazı öğretmenler bu bağımsız ortamı yenilikçi öğretim yöntemlerini denemek için bir fırsat olarak değerlendirmiştir.

İş Birlikçi Oryantasyon Uygulamaları:

- Bu gruptaki öğretmenler, belirli bir ekip ya da meslektaşlarla iş birliği içinde çalışmışlardır. İş birliği, günlük görevlerin paylaşılması ve öğretim süreçlerinin iyileştirilmesi gibi konuları kapsamış; ancak okul genelindeki gelişmelere daha az katkı sağlamıştır. Bu süreç, özellikle ekip içinde destekleyici bir atmosferin olduğu durumlarda öğretmenlerin motivasyonlarını artırmış ve meslektaşlarla bilgi paylaşımını teşvik etmiştir. Bununla birlikte iş birliği bazen rastgele gerçekleşiyor olup daha sistematik planlama ihtiyacı duyulmaktadır.

Kolektif Oryantasyon Uygulamaları:

- Bu uygulamalarda öğretmenler, tüm okul topluluğuyla iş birliği içinde çalışmışlardır. Bu tür uygulamalar, meslektaşlar arası güçlü bağların oluşmasını ve öğretmenlerin bilgi ve deneyimlerini paylaşmasını desteklemiştir. Ayrıca, yönetimle yakın iletişim, bu öğretmenlerin daha etkili bir şekilde entegre olmasını sağlamıştır.

Sonuç

Çalışma, üç farklı uygulama (solo, iş birliğine dayalı ve kolektif) üzerinden öğretmenlerin deneyimlerinin çeşitliliğini ve bu deneyimleri etkileyen faktörleri tartışmıştır. Solo uygulamalarda, öğretmenler çoğunlukla yalnız

çalışmak zorunda kalmış ve mesleki destek eksikliği yaşamıştır. Bu durum, öğretmenlerin bağımsız karar verme becerilerini geliştirirken, aynı zamanda izolasyona ve motivasyon eksikliğine neden olabilmıştır. İş birliğine dayalı uygulamalarda, öğretmenlerin belirli bir ekip içinde çalışması, mesleki ve sosyal destek açısından olumlu sonuçlar doğurmuştur. Ancak, iş birliği çoğu zaman küçük gruplar ile sınırlı kalmış ve bu durum, genel okul ortamındaki daha geniş etkileşimleri engellemiştir. Ayrıca, öğretmenler arasında bilgi paylaşımı ve birlikte öğrenme fırsatlarının genellikle yüzeysel kaldığı belirtilmiştir. Kolektif uygulamalarda, öğretmenler daha geniş bir destek ağına erişebilmiş ve bu durum onların mesleki gelişimlerini desteklemiştir. Bu uygulamalar, meslektaşlar arasında bilgi paylaşımını, ortak gelişimi ve mesleki dayanışmayı teşvik etmiştir. Kolektif bir yaklaşım, öğretmenlerin hem mesleki hem de kişisel düzeyde daha fazla aidiyet hissetmesine katkıda bulunmuştur. Araştırmacılar, yeni mezun öğretmenlerin mesleki başlangıç süreçlerinde farklı okul bağlarının etkisini daha ayrıntılı olarak incelemeyi önermektedir. Ayrıca, okul ortamlarındaki sosyal destek mekanizmalarının ve liderlik yaklaşımlarının, öğretmenlerin mesleki deneyimleri üzerindeki uzun vadeli etkilerinin araştırılması gerektiği belirtilmiştir.

TOPLUM

ARAŞTIRMALARI

SOCIAL ISSUES AND POLICY REVIEW (SIPR)

Social Issues and Policy Review (SIPR), sosyal sorunlar ve kamu politikalarına dair güncel ve kapsamlı kuramsal ve ampirik incelemeler sunmayı amaçlayan saygın bir akademik dergidir. Geniş bir okur kitlesine hitap eden SIPR, toplumsal meselelerin psikolojik açıdan ele alınmasına yönelik çalışmaları bir araya getirir ve bu alanda güçlü bir akademik temel sunar. Dergi, sosyal konuların teori ve araştırma dünyasına nasıl katkı sağladığını incelerken, aynı zamanda kamu politikalarının bu süreçleri nasıl etkilediğini tartışır. Belirli bir bakış açısı, ideoloji veya coğrafi odak ile sınırlı olmayan SIPR, küresel düzeyde önemli konulara odaklanır ve farklı disiplinlerden beslenen kapsamlı ve dengeli içerikler sunar. Dergide yayımlanan makaleler, toplumsal tartışmalara konu olan güncel sorunlara teorik ve araştırma temelli yaklaşımlar getirirken, okuyuculara konuları çok yönlü ve derinlemesine inceleme olanağı sunar. Her sayı, belirli bir tema ile sınırlı kalmadan, çeşitli sosyal sorunları kapsayan geniş bir yelpazede makaleler sunar.

1

SOSYAL MEDYA UYUMU ZAYIFLATIYOR MU? ELEŞTİREL BİR İNCELEME

DO SOCIAL MEDIA UNDERMINE SOCIAL COHESION? A CRITICAL REVIEW

Sosyal medya, toplumsal uyum üzerinde hem destekleyici hem de zayıflatıcı etkiler yaratabilecek güçlü bir platform olarak öne çıkmaktadır. Sandra González-Bailón ve Yphtach Lelkes'in bu çalışması, sosyal medyanın toplumsal bağları nasıl etkilediğine dair kapsamlı bir değerlendirme sunmaktadır. Makale, sosyal medya ağlarının bilgi akışını şekillendirme biçimlerini ve bu süreçte normlar üzerindeki etkisini analiz ederken, sosyal sermaye inşası ve prososyal davranışların teşvik edilmesi gibi olumlu potansiyellere de dikkat çekmektedir. Çalışma, bireylerin sosyal medya kullanımından doğan tutum, algı ve inançlarını incelerken, bu platformların bireyler arasındaki iş birliği ve yapıcı etkileşimi ne ölçüde desteklediğini eleştirel bir şekilde sorgulamaktadır. Ayrıca, sosyal medya politikalarının düzenleyici tedbirlerle nasıl desteklenebileceğine dair çıkarımlar sunarak, politika yapıcılar için yol gösterici öneriler geliştirmektedir. Makale bu yönüyle, sosyal medyanın toplumsal dinamikler üzerindeki karmaşık etkilerini anlamak isteyen sosyal bilimciler ve politika yapıcılar için önemli bir başvuru kaynağı niteliğindedir.

Amaç

Bu makale, sosyal medyanın toplumsal uyumu nasıl ve hangi yönde etkilediğini araştırmak ve platformların bilgi akışı, normlar ve sosyal sermaye üzerindeki etkilerini analiz etmek amacıyla yazılmıştır. Ayrıca, sosyal medyanın bireyler arası iş birliğini ve prososyal davranışlarını destekleyebilecek koşulları inceleyerek düzenleyici politikalara yönelik öneriler sunmayı hedeflemektedir.

Yöntem

Metodoloji

- Bu çalışma, sosyal medya ve toplumsal uyum arasındaki ilişkiyi ele alan eleştirel bir literatür incelemesi metodolojisi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede araştırmada, sosyal medya platformlarının toplumsal normlar, bilgi akışı ve sosyal sermaye üzerindeki etkilerini değerlendiren ampirik çalışmalardan elde edilen bulgular incelenmiştir.

Veri Toplama:

- İnceleme kapsamına, sosyal medya kullanımının toplumsal bağlar üzerindeki etkilerini araştıran güncel makale ve araştırmalar dâhil

edilmiştir. Bu kaynaklar, sosyal medya kullanımının bireylerin iş birliği, prososyal davranışları ve sosyal bağlarını nasıl şekillendirdiğini anlamaya yönelik olarak seçilmiş ve değerlendirilmiştir.

Veri Analizi:

- İncelenen çalışmalardan elde edilen bulgular, tematik analiz yöntemleri ile sınıflandırılmış ve sosyal sermaye, normlar, psikolojik mekanizmalar gibi ana kategoriler altında toplanmıştır. Her bir çalışmanın bulguları, sosyal medya platformlarının toplum içindeki uyum üzerindeki etkisini değerlendiren karşılaştırmalı bir perspektifle ele alınmış; literatürdeki ortak eğilimler ve çelişkiler analiz edilmiştir.

Temel Bulgular

Araştırmacıların temel bulgularına göre, sosyal medya toplumsal uyumu farklı yönlerden etkileyen karmaşık bir yapı sergilemektedir. Bulgular şu başlıklar altında ayrıntılandırılmaktadır:

- Sosyal medya, uygun koşullarda sosyal sermaye oluşturarak toplumsal bağları güçlendirebilmektedir. Platformlar, bireylerin, geniş sosyal çevrelerle etkileşim kurmasını kolaylaştırırken, kullanıcıların ortak ilgi alanları etrafında topluluklar kurmasına da imkân tanır. Özellikle kriz anlarında veya acil durumlarda, yardımlaşma ve bilgi paylaşımı sosyal medya platformları aracılığıyla hızla organize edilebilmekte; bu da toplumsal bağların kuvvetlenmesine katkı sağlamaktadır. Ancak bu bağların sürdürülebilirliği için kullanıcıların güvenli ve destekleyici bir çevrede etkileşim kurması gerekmektedir. Sosyal medya, bu bağları güçlendirebilse de platformların yapısı

bu süreçlerin olumlu ya da olumsuz yönde şekillenmesini etkileyebilir.

- Sosyal medya, toplumsal normların dönüşümünde önemli bir rol oynar. Platformlardaki kullanıcı davranışlarının yaygınlaşması, belirli davranış kalıplarının norm hâline gelmesine yol açmaktadır. Bu yeni normlar, bireylerin neyin "normal" veya "beklenen" olduğu algısını etkileyerek, platform dışındaki toplumsal beklentilere de yansımaktadır. Örneğin, sosyal medya aracılığıyla yayılan "görünürlük" ve "onaylanma" odaklı kültür, özellikle gençlerin kendilik algısını yeniden şekillendirir. Ancak bu normlar bazen toksik davranışları destekleyerek toplumsal uyum üzerinde olumsuz etkilere de neden olabilir.
- Sosyal medya kullanımı, bireylerin psikolojik ihtiyaçlarını ve eğilimlerini doğrudan etkileyerek toplumsal uyum üzerinde belirleyici rol oynar. Özellikle sosyal onay, aidiyet ve sosyal karşılaştırma gibi psikolojik ihtiyaçlar sosyal medyada güçlü şekilde kendini gösterir. Bireyler platformlarda beğeni veya onay almak için çaba sarf ederken bu durum zamanla sağlıksız davranışları tetikleyebilir. Aynı zamanda sosyal medya, bireylerin kendilerini ve diğerlerini değerlendirme biçimlerini etkileyerek sosyal ilişkilere yönelik tutumlarını şekillendirir. Bu psikolojik dinamikler, sosyal medyanın toplumsal uyuma yönelik etkisini karmaşık hâle getirerek olumlu ve olumsuz sonuçların doğmasına yol açabilir.
- Sosyal medya, toplumsal kutuplaşmayı hem artırabilir hem de azaltabilir. Özellikle algoritmaların sunduğu içerikler, kullanıcıların mevcut

inançlarını pekiştiren “yankı odaları” yaratabilir ve bireylerin yalnızca kendi görüşlerine yakın içeriklerle karşılaşmasına neden olabilir. Bu durum toplumda görüş ayrılıklarının keskinleşmesine ve toplumsal uyumun zayıflamasına yol açabilir. Öte yandan sosyal medya, farklı bakış açıları ve kültürler arasında köprüler kurarak kutuplaşmayı azaltma potansiyeline de sahiptir. Ancak bu etkiler, platformların algoritmaları ve kullanıcıların içerik tüketim alışkanlıklarına göre farklılık gösterir.

- Sosyal medya platformlarının toplumsal uyum üzerindeki etkilerini dengelemek adına düzenleyici önlemler alınması önerilmektedir. Özellikle yanlış bilgi yayılımını önlemek, kullanıcı mahremiyetini korumak ve platformlarda nefret söylemi ile toksik davranışları azaltmak için düzenlemeler önemlidir. Algoritmaların şeffaflığı ve bilgiye erişimde çeşitliliğin sağlanması gibi önlemler, sosyal medyanın olumsuz etkilerini azaltmak için gereklidir. Bu düzenlemeler, sosyal medyanın toplum üzerindeki yapıcı etkilerini artırmak ve toplumsal uyumu sürdürülebilir hâle getirmek için bir çerçeve sunmaktadır.

Sonuç

Bu çalışmanın sonuçları, sosyal medyanın toplumsal uyum üzerinde çift yönlü ve çok boyutlu bir etkiye sahip, kompleks bir yapısı olduğunu göstermektedir. Sosyal medya, belirli koşullar altında sosyal sermayeyi artırabilirken; bilgi akışı, normlar ve etkileşim dinamikleri nedeniyle toplumsal uyumu zayıflatma potansiyeli de taşımaktadır. Araştırma, sosyal medya platformlarının kullanıcı davranışlarını şekillendirme gücüne sahip olduğunu ve bu durumun bireylerin sosyal ilişkilerindeki norm ve beklentileri yeniden tanımladığını

ortaya koymaktadır. Aynı zamanda, sosyal medya kullanımı ile toplumsal kutuplaşma arasında karmaşık bir ilişki olduğu platformların bazı durumlarda görüş ayrılıklarını derinleştirdiği, ancak farklı kültürler arasında köprüler kurma potansiyelini de taşıdığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, sosyal medyanın toplumsal uyumu koruyacak ve geliştirecek şekilde kullanılabilmesi için düzenleyici politikaların önemi vurgulanmaktadır. Özellikle bilgiye erişim çeşitliliği ve algoritma şeffaflığı gibi önlemlerle, sosyal medyanın toplum üzerindeki olumsuz etkilerinin dengelenmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu bağlamda çalışma, sosyal medyanın karmaşık yapısı ve toplumsal dinamikler üzerindeki çok yönlü etkileri dikkate alınarak daha fazla stratejik araştırma ve politik müdahaleye ihtiyaç duyulduğunu ortaya koymaktadır.

2 ŞİDDETİ AZALTMA EĞİTİM PROGRAMLARINDA SEYİRCİ ETKİSİNİN YENİDEN DÜŞÜNÜLMESİ

RETHINKING THE BYSTANDER EFFECT IN VIOLENCE
REDUCTION TRAINING PROGRAMS

Mark Levine, Richard Philpot ve Anastasiya G. Kovalenko'nun bu çalışması, "seyirci etkisi" kavramını şiddeti azaltma eğitim programları çerçevesinde yeniden değerlendirerek, toplumsal şiddet karşısında bireylerin tepkilerini anlamaya yönelik önemli bir bakış açısı sunmaktadır. Araştırmada, "seyirci etkisi"nin aksine, şiddet içeren durumlarda üçüncü kişilerin müdahalesinin çoğunlukla yüksek olduğu ve bir araya gelen grubun yardımlaşarak müdahale etme eğilimi gösterdiği ortaya konulmaktadır. Yazarlar, şiddet azaltma programlarının yalnızca bireyi güçlendirmeyi değil, aynı zamanda bireyin grubu bir müdahale aracı olarak görmesini sağlamayı da hedeflediğini vurgulamaktadır. Araştırmacılar, mağdura yardım etme olasılığının olaya tanık olan kişi sayısı arttıkça yükseldiğini belirtmekte ve toplumsal kimlik kuramını kullanarak seyircilerin mağdur veya faille olan kimlik bağlarının müdahaleyi kolaylaştırabileceğini öne sürmektedir. Bu bulgular, şiddet azaltma programlarının "seyirci etkisi" yaklaşımını yeniden gözden geçirmesi gerektiğini göstermekte ve grup dinamiklerinin etkin bir şekilde kullanılabilmesi konusunda rehberlik sunmaktadır.

Amaç

Makalenin amacı, şiddet azaltma programlarında yaygın olarak kullanılan geleneksel "seyirci etkisi" yaklaşımını eleştirel bir bakışla yeniden değerlendirmek ve bu programlarda grubu müdahale için bir kaynak olarak kullanmayı önermektir. Çalışma, seyircilerin genellikle müdahale etme eğiliminde olduğunu ve toplumsal kimlik ilişkilerinin bu süreci nasıl etkileyebileceğini ortaya koymaktadır.

Yöntem

Metodoloji

- Bu çalışma, şiddet içeren acil durumlarda seyirci davranışını analiz etmek amacıyla nitel gözlemsel analiz yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, farklı sosyal bağlamlarda gerçek hayatta gerçekleşen şiddet olaylarını incelemek için CCTV görüntülerine dayalı bir analiz yapılmıştır.

Çalışma Grubu:

- Araştırma, İngiltere, Hollanda ve Güney Afrika'da kamuya açık alanlarda gerçekleşen 219 şiddet olayını kapsamaktadır. Vakalar, veri çeşitliliğini

sağlamak için farklı sosyal ve kültürel bağlamlardan toplanmıştır.

Veri Toplama:

- CCTV görüntülerindeki olaylar, seyircilerin müdahale edip etmediği, müdahalenin biçimi ve müdahalenin süresi gibi faktörler üzerinden sistematik olarak incelenmiştir. Yapılandırılmış analiz protokolü, şiddet olaylarına müdahaleyi çeşitli yönlerden gözlemlemeyi mümkün kılmıştır.

Veri Analizi:

- Görüntüler, iki araştırmacı tarafından tematik analiz ile değerlendirilmiştir. Müdahale düzeyleri, müdahale türleri ve sonuçları gibi ana kategoriler çerçevesinde kodlama yapılmış; sosyal kimlik kuramı perspektifinden seyirci davranışları yorumlanarak grup dinamiklerinin etkisi incelenmiştir.

Temel Bulgular

Makalede elde edilen bulgular şu temel başlıklar çerçevesinde ele alınabilmektedir:

Seyirci Müdahalesinin Norm Oluşu:

- Yapılan gözlemler, toplumda yaygın kanının aksine, şiddet içeren veya tehlikeli acil durumlarda seyirci müdahalesinin aslında bir norm olduğunu göstermektedir. Araştırmaya konu olan 219 vakada, olayların %90'ında en az bir seyircinin müdahale ettiği ve çoğu durumda birden fazla kişinin aktif olarak yardıma katıldığı görülmüştür. Bu bulgu, şiddet azaltma programlarının bireyleri yalnızca kendi başlarına müdahale etmeleri için güçlendirmek yerine grup olarak müdahaleyi desteklemesi gerektiğine işaret etmektedir.

Grup Büyüklüğü ve Müdahale İlişkisi:

- Çalışmada, seyircilerin sayısının artmasının, olaylara müdahale olasılığını azaltmak yerine artırdığı gözlemlenmiştir. Büyük grupların bulunduğu durumlarda, bir kişinin müdahale etmeme olasılığı artsa bile toplamda daha fazla sayıda kişinin yardıma katılmasıyla mağdurun yardım alma olasılığı yükselmektedir. Bu bulgu, klasik "seyirci etkisi" teorisinin tersine işleyen bir "ters seyirci etkisi" olarak tanımlanmaktadır.

Sosyal Kimlik ve Müdahale Eğilimi:

- Araştırmada, sosyal kimliğin müdahale üzerinde etkili olduğu ortaya konmuştur. Seyircilerin, mağdur veya fail ile paylaştıkları ortak bir sosyal kimliğin veya aidiyetin olması durumunda, müdahale etme olasılıkları artmaktadır. Örneğin, aynı sosyal gruba (arkadaş, aile veya tanıdık) ait kişiler birbirine yardım etme eğilimindedir ve bu sosyal bağlar, kimlik ilişkilerinin önemini vurgulamaktadır.

Müdahale Türleri ve Etkisi:

- Müdahale eden seyirciler, çeşitli şekillerde (örneğin, fiziksel engelleme, sakinleştirme, fail ile konuşma) olayları yatıştırmaya çalışmıştır. Çoğu durumda, bu tür müdahaleler şiddetin daha fazla tırmanmasını önlemiş ve çatışmaların barışçıl bir şekilde çözülmesine katkıda bulunmuştur.

Müdahale Güvenliği:

- Seyircilerin müdahale ettiği durumlarda, müdahale eden bireylerin fiziksel olarak mağdur olma olasılıkları oldukça düşüktür. Müdahale edenlerin yalnızca %10'u hafif düzeyde itişme veya benzeri risklerle karşılaşmıştır, ki bu da genellikle olaya taraf olan kişiyle tanışıklık durumunda meydana

gelmektedir. Bu bulgu, şiddet azaltma programlarında seyircilerin güvenli bir şekilde müdahale edebileceğine dair farkındalık yaratmanın önemini vurgulamaktadır.

Bu bulgular, mevcut şiddet azaltma programlarının, "seyirci etkisi" anlayışını yeniden ele alması gerektiğini ve grup dinamikleri ile sosyal kimlik ilişkilerinin başarılı bir müdahale için anahtar rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca bu çalışmada laboratuvar deneyleri yerine gerçek olayların CCTV görüntüleri kullanılarak kamuya açık alanlarda şiddet durumlarında seyircilerin gerçek davranışları gözlemlenmektedir. Bu yaklaşım, seyirci davranışının doğal ortamda nasıl işlediğini ortaya koyan nadir çalışmalardan biridir ve deneysel araştırmalara göre daha ekolojik geçerliliğe sahip özgün verilere ulaşmaktadır.

Sonuç

Bu çalışmanın sonuçları, şiddet azaltma programlarında kullanılan klasik "seyirci etkisi" anlayışının yeniden değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Elde edilen bulgular, şiddet ve tehlike içeren durumlarda seyircilerin müdahale etme eğiliminde olduğunu ve grup içindeki kişilerin yardım için bir araya geldiklerini ortaya koymaktadır. Çalışma, seyirci (bystander) sayısının artmasıyla mağdura yardım etme olasılığının da arttığını göstererek "seyirci etkisi" teorisine eleştirel bir bakış sunmaktadır. Ayrıca, sosyal kimlik kuramına dayalı olarak yapılan analizler, seyircilerin mağdur veya fail ile paylaştıkları grup kimliklerinin müdahaleyi kolaylaştırabileceğini öne sürmektedir. Bu bulgu, bireylerin yalnızca kendilerini güçlendirmek yerine grup dayanışması içinde hareket edebileceği

bir müdahale modelinin daha etkili olabileceğini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, şiddet azaltma programlarının "seyirci etkisi" teorisine dayanan müdahale stratejilerini yeniden gözden geçirmesi gerektiği belirtilmektedir. Seyircilerin grup dinamiklerini ve sosyal kimlik bağlarını kullanarak müdahaleyi teşvik eden bir yaklaşımla programların daha etkili hâle gelebileceği öne sürülmektedir. Bu kapsamda çalışma, şiddet azaltma eğitimlerinin, yalnızca bireysel bir güçlendirme yerine kolektif bir müdahale yaklaşımının benimsenmesine yol açtığını ve aynı zamanda toplumsal güvenliği de artırabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda çalışma, programların yeniden yapılandırılması ve grup dayanışması ile toplumsal şiddetin azaltılması için önemli bir katkı sağlamaktadır.

3

DİJİTAL (YANLIŞ) BİLGİ ÇAĞINDA POLİTİK PSİKOLOJİ: HABER İNANCI VE PAYLAŞIM MODELİ

POLITICAL PSYCHOLOGY IN THE DIGITAL (MIS)INFORMATION AGE: A MODEL OF NEWS BELIEF AND SHARING

Jay J. Van Bavel ve meslektaşları tarafından kaleme alınan bu makale, dijital çağda bireylerin haber inançları ve paylaşım davranışlarını politik psikoloji çerçevesinde ele alarak özellikle yanlış bilginin yayılımını ve bunun toplumsal etkilerini inceliyor. Çalışma, sosyal medya platformlarında yayılan haberlerin güvenilirliğini değerlendirirken bireylerin bu içeriklere neden inandığını ve nasıl paylaştığını analiz etmek için psikolojik ve sosyal etkenlere odaklanmaktadır. Yazarlar, bireylerin dijital ortamda bilginin doğruluğunu algılama süreçlerinin yanı sıra, ön yargılar, sosyal kimlikler ve grup aidiyeti gibi etkenlerin yanlış bilginin yayılmasında nasıl rol oynadığını ortaya koymaktadır. Makale, dijital çağda bilgiye ulaşma, değerlendirme ve paylaşım dinamiklerini anlamak için politik psikolojinin sunduğu model ve kavramları kullanarak bireylerin yanlış bilgiye karşı direnç geliştirebilmeleri için medya okuryazarlığı ve eleştirel düşünme becerilerinin önemini vurgulamaktadır. Sosyal medya platformlarının algoritmik yapılarının yanlış bilgiyi yayma eğilimlerini nasıl pekiştirdiğini açıklayan çalışma, platformların algoritmalarını daha şeffaf hâle getirme ve doğruluk kontrol mekanizmalarını güçlendirme gibi politika önerileri sunmaktadır. Dijital çağda

toplumsal uyumu koruma, yanlış bilgiyle mücadele etme ve bireylerin bilgiye güvenle ulaşmasını sağlama çabalarına yönelik değerli içgörüler sunan bu makale, dijital çağda güvenilir bilgi akışını sürdürmenin zorluklarına kapsamlı bir yaklaşım getirmektedir.

Amaç

Bu makale, dijital çağda yanlış bilginin bireylerin haber inançları ve paylaşım davranışları üzerindeki etkisini politik psikoloji perspektifinden incelemeyi amaçlamaktadır. Sosyal medya ve dijital platformlardaki yanlış bilgilere karşı bireylerin savunmasız kalma nedenlerini araştırarak, bu süreçleri etkileyen psikolojik, sosyal ve politik faktörleri anlamaya yönelik bir model geliştirmeyi hedeflemektedir.

Yöntem

Metodoloji:

- Çalışma, politik psikolojinin dijital yanlış bilgi çağında, haber inançları ve paylaşım modellerini anlamaya yönelik bir çerçeve geliştirme amacı taşımaktadır. Araştırma, mevcut literatür taraması ve teorik modellemeler üzerine kurulu olup, dijital platformlar üzerindeki yanlış bilgi

yayılımını etkileyen politik, sosyal ve bilişsel psikoloji risk faktörlerini analiz etmektedir.

Çalışma Grubu:

- Çalışma, sosyal medya platformlarında bilgi paylaşımı ve inanç sistemlerini analiz etmek amacıyla geniş bir veri seti taraması ve literatür incelemesi ile gerçekleştirilmiştir. Belirli bir örneklem grubu yerine önceki araştırmalar ve literatürdeki bulgular derlenerek model önerilmiştir.

Veri Toplama:

- Çalışma kapsamında elde edilen bilgiler, sosyal medya platformlarındaki bilgi akışının siyasi ve psikolojik etkilerini anlamak için daha önce yapılmış deneysel çalışmaların sonuçlarından elde edilmiştir. Bu veriler, yanlış bilgilendirme konusunda temel psikolojik faktörlerin etkileşimini inceleyen çalışmalardan derlenmiştir.

Veri Analizi:

- Derlenen bulgular doğrultusunda, yanlış bilgi yayılımının inançlar üzerindeki etkisini inceleyen bir model geliştirilmiştir. Bu model yanlış bilgilere maruz kalma, yanlış bilgiye inanma ve paylaşma olasılığı arasındaki ilişkiyi analiz eden bir yol haritası sunmaktadır.

Temel Bulgular

Araştırmacıların bulgularına göre, dijital çağda yanlış bilginin yayılması, bireysel ve grup düzeyindeki birçok psikolojik faktör tarafından etkilenmektedir. Bulgular şu başlıklar altında toplanmaktadır:

- **Yanlış bilgiye maruz kalmanın inanç üzerindeki etkisi:** Yanlış bilgiye maruz kalan bireyler, çoğunlukla bu bilgilere

inanmaya yatkındır ve inanç arttıkça paylaşım eğilimi de artmaktadır. Ancak, doğru olduğuna inanılmasa bile yanlış bilgi paylaşımı motivasyonları arasında sosyal kimlik güdüsü önemli bir rol oynamaktadır.

- **Sosyal kimlik ve politik kutuplaşma:** Sosyal kimlikler, bireylerin yanlış bilgiyi kabul etme ve yayma süreçlerinde önemli bir etkidir. Kutuplaşma, bireyleri karşıt gruba yönelik olumsuz bilgileri doğru kabul etmeye yönlendirirken yanlış bilgi paylaşımının grup bağlılığı ve karşı gruba üstün gelme duygusuyla ilişkili olduğunu göstermektedir.
- **Duygusal faktörler:** Yanlış bilginin yayılmasında, özellikle moral açıdan yoğun duygusal içerikler (öfke, korku gibi) daha hızlı yayılmakta ve bu tür içeriklerin, doğru bilgiye kıyasla daha fazla paylaşılma eğilimini desteklediği gözlemlenmiştir.
- **Sosyal medya dinamikleri:** Yanlış bilginin hızla yayılması, sosyal medya platformlarının özelliklerinden etkilenmektedir. Özellikle, kullanıcıların kimlik bilgilerini ve grup aidiyetlerini belirginleştiren içeriklerin daha fazla etkileşim aldığı gözlemlenmiştir.

Sonuç

Bu çalışmanın sonuçları, dijital çağda yanlış bilginin, bireylerin haber inançları ve paylaşım davranışları üzerindeki etkilerinin karmaşık bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Araştırma, yanlış bilgiye maruz kalmanın ve sosyal medya algoritmalarının, bireylerin politik görüşleri ve sosyal kimlikleri üzerinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Yanlış bilgilerin yayılımını teşvik eden sosyal medya yapısının, bireyleri duygusal tepkiler ve grup aidiyeti aracılığıyla etkileyerek toplumsal kutuplaşmayı artırdığı bulunmuştur. Bunun yanı sıra çalışmada yanlış bilgiye karşı direnç geliştirmek için bireylerin medya okuryazarlığı ve eleştirel düşünme becerilerinin güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Dijital platformlarda algoritmaların şeffaflığının artırılması ve yanlış bilgiye yönelik müdahalelerin güçlendirilmesi, bilgiye güvenli erişim ve toplumsal bütünlüğün sağlanması açısından önemli adımlar olarak değerlendirilmektedir. Sonuç olarak, araştırma, dijital çağda yanlış bilgiyle mücadelenin sürdürülebilir bir toplumsal yapı için vazgeçilmez olduğunu ve bu konuda stratejik politika düzenlemeleri ile bireysel farkındalığın artırılmasına yönelik daha fazla çaba gösterilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

AMERICAN SOCIOLOGICAL REVIEW

American Sociological Review (ASR), Amerikan Sosyoloji Derneğinin (*American Sociological Association*) en önemli akademik yayını olup, sosyoloji alanında uluslararası düzeyde en saygın dergilerden biri olarak kabul görmektedir. 1936'dan bu yana yayımlanan ASR, sosyoloji literatürüne teorik, metodolojik ve ampirik açıdan önemli katkılar sağlayan çalışmalarla tanınmaktadır. Dergi, disiplinin entelektüel sınırlarını genişleten özgün araştırmalar yayımlayarak sosyolojik bilgi üretimine öncülük etmektedir. Dergide yer alan makaleler, sıklıkla yeni teorik yaklaşımlar geliştiren ya da mevcut teorileri eleştirel bir perspektifle yeniden değerlendiren niteliktedir. Bu çalışmalar, toplumsal eşitsizlikler, sosyal hareketler, politik ekonomi, demografi ve kültürel analizler gibi geniş bir yelpazede sosyoloji disiplinine kalıcı katkılar sunmaktadır.

ASR, metodolojik çeşitliliğe ve eleştirel yaklaşımlara verdiği önemle de öne çıkmaktadır. Hem nitel hem de nicel araştırmalara yer veren dergi, sosyal bilimlerdeki araştırma yöntemlerine yönelik yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesine zemin hazırlamaktadır. Dergide yayımlanan makalelerin ortak özelliği, mevcut literatüre teorik ya da ampirik açıdan derinlemesine ve anlamlı katkılar sunma potansiyeline sahip olmalarıdır. ASR, bu nitelikleriyle sosyoloji disiplindeki düşünsel dönüşümlere yön veren ve alanın gelişimine katkıda bulunan temel bir kaynak olarak saygınlığını korumaktadır.

4 EVLİLİK SUÇ ORANLARINI AZALTIR MI?

DOES MARRIAGE REDUCE CRIME?

Evliliğin suç üzerindeki etkilerini inceleyen bu çalışma, "evlilik etkisi" kavramını yaşam boyu kriminoloji perspektifiyle değerlendiriyor. Torbjørn Skardhamar, Jukka Savolainen, Kjersti N. Aase ve Torkild H. Lyngstad tarafından yürütülen bu araştırma, evliliğin bireylerin suç davranışlarını nasıl etkilediğine dair kapsamlı bir analiz sunuyor. Makale, evlilik ile suç arasındaki ilişkiyi ele alırken ilişki kalitesi gibi faktörlerin etkilerini de detaylı bir şekilde inceliyor. Bu kapsamlı inceleme, evliliğin suçtan uzaklaşmada (desistance) önemli bir dönüm noktası olup olmadığını tartışmakla kalmayıp bu ilişkinin nedenselliğini de eleştirel bir bakış açısıyla sorguluyor. Çalışma, evlilik etkisinin mekanizmalarını (bağlanma, rutin aktiviteler, sosyal kontrol gibi) detaylandırarak evliliğin suç oranlarındaki azalmaya katkıda bulunup bulunmadığını ortaya koymaya çalışıyor. Ayrıca, mevcut metodolojilerin ve nedensellik iddialarının sınırlarını tartışarak literatüre eleştirel bir katkı sunuyor. Bu makale, evlilik ve suç arasındaki ilişkiye ilgi duyan sosyal bilimciler, politika yapımcılar ve kriminoloji uzmanları için önemli bir kaynak niteliği taşıyor. Aynı zamanda, yaşam boyu kriminolojideki teorik tartışmalara ve uzunlamasına araştırma yöntemlerine dair derinlemesine bir bakış sağlıyor.

Amaç

Bu makalenin amacı, evliliğin bireylerin suçtan uzaklaşma süreçleri üzerindeki etkisini değerlendirmek ve bu ilişkinin nedensel olup olmadığını kapsamlı bir şekilde sorgulamaktır. Araştırma, evlilik etkisinin mekanizmalarını ve ilişki kalitesinin bu süreçteki rolünü detaylı bir şekilde analiz ederek mevcut literatüre eleştirel bir katkı sunmayı hedeflemektedir.

Yöntem

Metodoloji:

- Çalışma, evliliğin suç oranları üzerindeki etkisini anlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma, uzunlamasına veri analizi ve literatür taraması üzerine kuruludur. Çalışmada, evlilik ve suç arasındaki ilişkiyi etkileyen sosyal bağlanma, rutin faaliyetler ve bireysel değişim gibi faktörlerin etkileşimini açıklamaya yönelik teorik bir çerçeve geliştirilmiştir. Ayrıca, suçluluğun azalmasında evliliğin nedensel etkisini anlamak için metodolojik standartlara uygun bir analiz yapılmıştır.

Çalışma Grubu:

- Araştırma, 1990-2014 yılları arasında yayınlanan ve evlilik, romantik ilişkiler ile suç arasındaki ilişkileri inceleyen 58 çalışmayı kapsamaktadır. Bu çalışmalar, farklı ülkelerden ve veri kaynaklarından elde edilen örneklemeleri içermektedir. Çalışmada, evlilik ve suç ilişkisini incelemek için bireysel seviyedeki veriler kullanılmıştır.

Veri Toplama:

- Literatürden derlenen çalışmalar, resmi suç kayıtları, öz-bildirimler ve farklı metodolojik yaklaşımlar ile oluşturulmuş verileri içermektedir. Araştırma, mevcut çalışmaların bulgularını bir araya getirerek evliliğin suçluluk üzerindeki etkilerini değerlendirmiştir.

Veri Analizi:

- Araştırma, evlilik ile suç arasındaki nedensel ilişkiyi incelemek amacıyla çeşitli istatistiksel yöntemler kullanmıştır. Analizler, evliliğin suç oranları üzerindeki etkisini incelemiş ve bu ilişkinin bağlanma, rutin faaliyet değişimi ve sosyal kontrol mekanizmaları gibi araçlar yoluyla gerçekleştiğini göstermiştir. Araştırma, aynı zamanda bu mekanizmaların evlilik kalitesine bağlı olarak nasıl değişebileceğini de tartışmıştır.

Temel Bulgular

Araştırmacıların bulgularına göre, evliliğin suç oranlarını azaltıp azaltmadığı, yaşam seyri kriminolojisinin en çok tartışılan konularından biridir. Evliliğin suçtan uzaklaşmayı teşvik ettiği yönünde bir genel kanı bulunmakla birlikte bu ilişkinin

nedensel mi yoksa başka değişkenlerden mi kaynaklandığı konusunda kesin bir sonuca ulaşılamamıştır. Araştırmanın temel bulguları şu başlıklar altında tasnif edilebilir:

- **Evlilik ve Suçtan Uzaklaşma:** 58 çalışmanın çoğu, evlilik ile suç işleme oranları arasında negatif bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, özellikle erkekler için daha tutarlıdır. Ancak ilişki kalitesine (örneğin duygusal bağın gücü) odaklanan çalışmalar, daha güçlü sonuçlar elde etmiştir. Bununla birlikte bazı çalışmalar, suçtan uzaklaşmanın evlilikten önce gerçekleştiğini göstererek, evliliğin suç oranlarını doğrudan düşüren bir sebep olmaktan çok bir sonuç olabileceğini ileri sürmektedir.
- **Nedensellik Sorunları ve Sosyal Seçilim:** Evliliğin suç oranlarını azaltma üzerindeki etkisinin nedensel olduğu iddiası, seçim etkileri ve zaman sıralaması gibi unsurlarla sınırlanmaktadır. Örneğin, evlilik öncesinde suç oranlarını düşüren bireylerin evlilik için daha uygun adaylar hâline gelmesi, bu ilişkinin nedensel olmadığını düşündürmektedir. Ayrıca, suç işleme ve evlilik arasındaki zaman sıralamasına dair kanıtlar karışıktır; bazı çalışmalar evliliğin suçtan uzaklaşmayı başlattığını belirtirken diğerleri bunun önceden başladığını göstermektedir.
- **Teorik Yaklaşımlar:** Evliliğin suç üzerindeki etkisini açıklayan teorik mekanizmalar arasında şunlar öne çıkmaktadır:
 1. **Duygusal Bağ:** Partnerle güçlü bir bağ kurulması, bireylerin suçtan uzaklaşmasını destekleyen en önemli unsurlardan biridir.

2. **Günlük Rutinlerin Yeniden Yapılandırılması:** Evlilik, bireylerin suç eğilimli sosyal çevrelerden uzaklaşıp daha aile odaklı bir çevrede zaman geçirmelerine neden olabilir.
 3. **Eşin Sosyal Kontrolü:** Evlilikte eşlerin birbirlerinin davranışlarını gözlemlemesi ve düzenlemesi, suçtan uzaklaşmayı teşvik edebilir.
 4. **Kimlik Değişimi:** Evlilik, bireylerin kendilerini daha sorumlu ve yasa dışı davranışlardan uzak bir aile bireyi olarak görmelerine katkı sağlayabilir.
- **Değişen Sosyal Normlar ve Evliliğin Yeni Anlamı:** Modern toplumlarda evlilik, geçmişte olduğu gibi mutlaka bağlılık odaklı ve yüksek kaliteli bir ilişki anlamına gelmeyebilir. Bu durum, evlilik ile suç işleme arasındaki ilişkinin incelenmesini daha karmaşık hâle getirmektedir. Özellikle duygusal bağın olmadığı veya ekonomik fayda için yapılan evliliklerin suç üzerindeki etkisi daha sınırlı olabilir.
 - **Araştırma Eksiklikleri ve Gelecek Yönelimler:** Araştırmalar, özellikle nedensellik ilişkisini ortaya koymak için daha ileri metodolojik standartlara ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır. Çoğu çalışma, evlilik ile suçtan uzaklaşma arasındaki ilişkiyi anlamak için yeterince güçlü yöntemler sunmamaktadır. Ayrıca, evlilik kalitesi, sosyal seçim ve zaman sıralamasını dikkate alan araştırmaların eksikliği dikkat çekmektedir. Gelecekteki çalışmaların, evliliğin suçtan uzaklaşmayı destekleyip desteklemediğini ve bunu hangi mekanizmalarla gerçekleştirdiğini daha net bir şekilde incelemesi gerekmektedir.

Sonuç

Bu çalışmanın sonuçları, evliliğin bireylerin suçtan uzaklaşma süreçlerinde karmaşık bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmada, evliliğin suç oranlarını azaltıcı etkisinin, özellikle yüksek kaliteli romantik ilişkilerde daha belirgin olduğu belirtilmiştir. Ancak, bu etkiyi açıklayan mekanizmalar ve evliliğin suçtan uzaklaşmaya neden olup olmadığı konusunda mevcut literatür, karışık ve yetersiz bir tablo çizmektedir. Evlilik, bireylerin sosyal bağlarını güçlendirerek ve suç eğilimli arkadaş çevresinden uzaklaşmalarını sağlayarak suç davranışını azaltabilir. Ancak, araştırmaların bir kısmı, suçtan uzaklaşmanın evlilikten önce gerçekleştiğini ve bu nedenle evliliğin yalnızca bir “belirteç” olabileceğini göstermektedir. Ayrıca, düşük kaliteli veya yalnızca ekonomik nedenlerle yapılan evliliklerin suçtan uzaklaşmaya etkisinin sınırlı olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda, çalışmada, evlilik ile suçtan uzaklaşma arasındaki ilişkinin neden-sonuç ilişkisini netleştirmek için daha ileri metodolojik yaklaşımların gerektiği ifade edilmektedir. Araştırma, evliliğin bireylerin yaşam biçimlerini yeniden yapılandırma ve uzun vadeli değişim sağlamada önemli bir rol oynayabileceğini, ancak bunun tüm bireyler ve bağlamlar için geçerli olmadığını vurgulamaktadır. Bu nedenle, gelecekteki çalışmaların, evliliğin suç davranışını nasıl ve ne ölçüde etkilediğini daha derinlemesine incelemesi gerektiği önerilmektedir.

enstitü
sosyal

DÜNYADAN

Araştırma Gündemi

Enstitü Sosyal tarafından hazırlanmıştır.

